

Kinh Hoa Sen Chánh Pháp (Điều Pháp Liên Hoa Kinh)

Hòa thượng Thích Trí Quang dịch giải

Cuốn 1

Phần 1: Mở Đầu

Tôi nghe như vậy.

Một thời đức Thế tôn (1) ở thành Vương xá, trong đình Linh sơn, cùng chúng đại tỷ kheo mười hai ngàn vị, toàn là những bậc a la hán (2) mà sự sơ hở (3) đã được tận diệt, sự phiền não không còn tái sinh, đã đạt được sự ích lợi của bản thân, đã dứt hết sự ràng buộc vào hiện hữu (4), tâm trí tự tại giải thoát. Tên các vị ấy là tôn giả Kiều trần như, tôn giả Đại ca điếp, tôn giả Tần loa ca điếp, tôn giả Già da ca điếp, tôn giả Na đề ca điếp, tôn giả Xá lợi phất, tôn giả Mục kiền liên, tôn giả Ca chiên diên, tôn giả A nâu lâu đà, tôn giả Kiếp tân na, tôn giả Kiều phạn ba đề, tôn giả Ly bà đa, tôn giả Tất lãng già, tôn giả Bạc câu la, tôn giả Câu hy la, tôn giả Nan đà, tôn giả Tôn đà ra nan đà, tôn giả Phú lâu na, tôn giả Tu bồ đề, tôn giả A nan, tôn giả La hầu la (5), đại loại như vậy, những vị a la hán mà mọi người đều biết. Lại có hai ngàn vị tu học tiếp tục và tu học hoàn tất (6), có tỷ kheo ni Đại thắng sinh chủ cùng với sáu ngàn người tùy thuộc, có thân mẫu tôn giả La hầu la là tỷ kheo ni Trì dự cùng với những người tùy thuộc, đều đến tụ tập.

Chúng đại Bồ tát có sáu mươi ngàn, toàn là những vị không thoái chuyển đối với tuệ giác vô thượng (7), được các pháp tổng trì (8), được các tài hùng biện mà trong đó có sự biện thuyết hoan hỷ (9), biện thuyết về pháp không thoái chuyển (10); đã hiến cúng vô lượng trăm ngàn chư Phật, vun trồng các gốc rễ công đức ở nơi chư Phật ấy, và thường được chư Phật ấy tán dương; sửa mình bằng đức tính từ bi, khéo nhập vào tuệ giác Phật đà, thông suốt tuệ giác vĩ đại, đạt đến bờ bên kia; danh tiếng vang khắp vô lượng quốc độ, hóa độ vô số trăm ngàn chúng sinh. Tên các vị ấy là Bồ tát Văn thù sư lợi, Bồ tát Quan thế âm, Bồ tát Đại thế chí, Bồ tát Thường tinh tiến, Bồ tát Bất hưu tức, Bồ tát Bảo chương, Bồ tát Dược vương, Bồ tát Dũng thí, Bồ tát Bảo nguyệt, Bồ tát Nguyệt quang, Bồ tát Mãn nguyệt, Bồ tát Đại lực, Bồ tát Vô lượng lực, Bồ tát Việt tam giới, Bồ tát Hiền hộ, Bồ tát Di lạc, Bồ tát Bảo tích, Bồ tát Đạo sư, đại loại như vậy, tám mươi ngàn vị đại Bồ tát đều đến tụ tập.

Chư thiên thì có Đế Thích cùng hai mươi ngàn thiên nhân tùy thuộc; Nguyệt thiên tử, Phổ hương thiên tử, Bảo quang thiên tử, và bốn vị Đại thiên vương, cùng mười hai ngàn thiên nhân tùy thuộc; Tự tại thiên tử và Đại tự tại thiên tử cùng ba mươi ngàn thiên nhân tùy thuộc; phạn vương chủ thế giới hệ Kham nhân, cùng các phạn vương đại loại như phạn vương Thikhí (11), phạn vương Quang minh, và hai mươi ngàn thiên nhân tùy thuộc, đều đến tụ tập. Các bộ khác thì có tám long vương là Hỷ, Hiền hỷ, Diêm hải, Cửu đầu, Đa thiệt, Vô nhiệt não, Từ tâm và Hồng liên hoa, mỗi vị cùng mấy trăm ngàn tùy thuộc; có bốn thân na la vương là Pháp và Điều pháp, Đại pháp và Trì pháp, mỗi vị cùng mấy trăm ngàn tùy thuộc; có bốn càn thát bà vương là Nhạc và Nhạc âm, Mỹ□ và Mỹ□ âm, mỗi vị cùng mấy trăm ngàn tùy thuộc; có bốn a tu la vương là Tội thắng, Dục cảm, Yên cư và Hấp khí, mỗi vị cùng mấy trăm ngàn tùy thuộc; có bốn ca lâu la vương là Đại uy đức, Đại thân, Đại mãn và Như ý, mỗi vị cùng mấy trăm ngàn tùy thuộc, đều đến tụ tập (12).

Nhân loại thì có con hoàng hậu Vi đề hy là hoàng đế A xà thế, cùng mấy trăm ngàn tùy thuộc, cũng đến tụ tập. Tất cả các chúng trên đây, mỗi chúng đánh lễ ngang chân đức Thế tôn, rồi lui lại mà ngồi mỗi chúng một chỗ.

Vào lúc này, đức Thế tôn được bốn chúng vây quanh, hiến cúng, cung kính, tôn trọng, tán dương. Ngài nói cho các vị bồ tát bản kinh đại thừa tên Nghĩa vô lượng, bản kinh dạy cho bồ tát và được Phật giữ gìn (13). Nói kinh ấy rồi, đức Thế tôn vẫn ngồi xếp bằng ở ngay giữa đại hội mà nhập định Vị trí của nghĩa vô lượng, thân thể và tâm trí đều không dao động. Ngay khi ấy chur thiên mưa xuống hoa mạn đà, hoa mạn đà lớn, hoa mạn thù, hoa mạn thù lớn, rải trên đức Thế tôn và cả đại hội. Khắp cõi Phật (14) này chấn động đủ cả sáu cách. Trong đại hội, bốn chúng là tỷ kheo và tỷ kheo ni, ưu bà tắc và ưu bà di; tám bộ là thiên, long, dạ xoa, càn thất bà, a tu la, ca lâu la, khấn na la, ma hầu la đà, toàn là những người không phải loài người, và các chúng khác mà trong đó có các vị quốc vương và các vị luân vương, hết thầy các chúng như vậy đều được sự chưa từng có, hoan hỷ, chấp tay, và chuyên chú chiêm ngưỡng đức Thế tôn. Còn đức Thế tôn thì từ nơi tướng lông trắng giữa hai đầu của hai hàng lông mày phóng ra ánh sáng, chiếu soi mười tám ngàn thế giới hệ ở về hướng đông, không thế giới hệ nào mà không chiếu soi dưới đến Vô gián ngục trên đến Sắc cứu cánh. Làm cho đại hội ở thế giới hêê này mà thấy hết chúng sinh trong sáu loài của các thế giới hệ ấy; lại thấy chư Phật hiện tại của các thế giới hệ ấy, nghe kinh pháp của chư Phật ấy nói, thấy bốn chúng, những người hành đạo và đặc đạo trong các thế giới hệ ấy; lại thấy các vị bồ tát đi theo đường đi của bồ tát bằng các thứ yếu tố, các cách tin hiểu và các loại hình thức; lại thấy chư Phật nhập diệt, thấy sau đó xá lợi của chư Phật ấy được đem ra xây dựng những ngôi tháp bằng bảy chất liệu quý báu mà tôn thờ.

Bấy giờ đức Di lạc suy nghĩ, hôm nay đức Thế tôn biểu hiện cảnh tượng thần biến. Vì lý do gì mà có điềm lành như vậy? Đức Thế tôn đang nhập định, sự thể hiếm có và ngoài tầm nghĩ bàn được biểu hiện ra đây (15), ta nên hỏi ai, ai giải đáp được? Đức Di lạc lại nghĩ, bồ tát Văn thù, vị thái tử của đức Pháp vương, đã từng thân gần phụng sự vô lượng chư Phật quá khứ, tất đã thấy được cảnh tượng hiếm có này, vậy ta nên hỏi người. Cùng lúc, cả bốn chúng, tám bộ và các chúng khác, ai cũng nghĩ rằng, cảnh tượng thần biến biểu hiện bởi ánh sáng của đức Thế tôn như vậy, nên đem hỏi ai? Đức Di lạc muốn giải quyết nghi ngờ của mình, lại xét tâm trí của cả đại hội, nên hỏi bồ tát Văn thù, vì lý do nào mà có điềm lành ả có cảnh tượng thần biến là đức Thế tôn phóng ánh sáng lớn chiếu soi mười tám ngàn cõi Phật ở về hướng đông, làm cho đại hội ở đây mà thấy hết mọi sự huy hoàng của các cõi Phật ấy? Đức Di lạc muốn lặp lại ý nghĩa đã hỏi, nên hỏi bồ tát Văn thù bằng những lời chính cú (16) sau đây.

(1) Văn thù đại sĩ,
vì lý do nào
mà đức Thế tôn,
vị thầy dẫn đạo,
từ nơi lông trắng
giữa hai đầu mày,
phóng ánh sáng lớn
chiếu soi khắp cả?

(2) Chư thiên mưa xuống
bao nhiêu hoa qui
mạn đà mạn thù,
và thổi làn gió
hơi thơm đàn hương,
đẹp lòng đại hội.

(3) Vì vậy mặt đất
cả quốc độ này
rực rỡ huy hoàng,
và cả quốc độ

đều chấn động lên
đủ hết sáu cách.
Làm cho bốn chúng
hoan hỷ tất cả,
cơ thể tâm trí
đều thấy thích thú,
cảm nhận sự thể
chưa bao giờ có.

*

(4) Chỉ một ánh sáng
phóng từ lông trắng
giữa hai đầu mày
chiếu soi hướng đồng,
mà khiến một vạn
tám ngàn quốc độ
đều như màu sắc
ánh từ vàng ròng.

(5) Trong các quốc độ
được chiếu như vậy,
từ Vô gián ngục
đến Sắc cứu cánh,
hết thấy chúng sinh
thuộc cả sáu loài
sinh từ loài này
chết đến loài khác,

(6) hành vi lành dữ,
kết quả tốt xấu,
ở quốc độ này
mà thấy rõ cả.

(7) Lại thấy chư Phật,
chúa của thánh hiền,
tuyên thuyết kinh pháp
tinh túy bậc nhất,
bằng tiếng trong thanh
xuất lời hòa nhã
mà dạy bỏ tất
vô số ức vạn.

(8) Bằng tiếng Phạm thiên
thâm thúy kỳ diệu
khiến người thích nghe,
chư Phật ở nơi
quốc độ của mình
diễn giảng chánh pháp,
vận dụng vô số
yếu tố, ví dụ,
soi sáng chánh pháp
thức tỉnh chúng sinh:

(9) Ai bị khổ não,
chán già bệnh chết,
thì nói cho họ
về pháp niết bàn,
để họ diệt tận
biên cương khổ não.

(10) Ai có phước đức

từng hiến cúng Phật,
chí cầu đạt được
chân lý cao hơn,
thì nói cho họ
về pháp duyên giác.
(11) Còn các con Phật (17)
làm mọi hạnh nguyện
để cầu thành tựu
tuệ giác vô thượng,
thì nói cho họ
tuệ giác trong suốt.

*

(12) Văn thù đại sĩ,
tôi ở nơi đây
mà thấy và nghe
đến như thể đó,
có ngàn ức việc.
Việc nhiều như vậy
nay tôi chỉ kể
một cách vắn tắt.

(13) Tôi thấy bồ tát
như cát sông Hằng,
của trong tất cả
thế giới hệ ấy,
đem mọi yếu tố
cầu tuệ giác Phật (18) .

(14) Có người thực hành
hạnh nguyện bố thí:
bạc, vàng, san hô,
chân châu, ma ni,
xa cừ, mã não,
kim cương, của quý,
tôi tớ, xe thuyền,
vật để cỡi chớ,

(15) xe liễn, xe dư (19)
trang hoàng vàng ngọc,
cũng rất hoan hỷ
mà đem hiến cho,
rồi hồi hương cả
về nơi trí Phật,

(16) nguyện được xe Phật (20) ,
cỗ xe bạc nhất
trong cả ba cõi,
được Phật tán dương.

(17) Hoặc có bồ tát
cho xe quý báu
kéo bởi bốn ngựa,
lại có lan can
mùi trần hoa mỹ (21)
mái riềm trang hoàng.

(18) Lại thấy bồ tát
cho thân cho thịt
cho tay cho chân
cho cả vợ con,

quyết chí đạt đến
tuệ giác vô thượng.
(19) Lại thấy bỏ tát
cho đầu cho mắt
cho cả thân thể -
cho mà vui thích,
để cầu thành tựu
tuệ giác Phật đà.
(20) Văn thù đại sĩ,
tôi thấy vua chúa
đi đến chỗ Phật
hỏi pháp vô thượng,
rời từ bỏ liền
đất nước thịnh vượng,
bỏ cả cung điện
đình thần hậu phi,
(21) cạo sạch râu tóc
mà mặc pháp y.
(22) Hoặc thấy bỏ tát
mà làm tỷ kheo,
chỉ ở một mình
nơi chỗ thanh vắng,
vui vẻ thích thú
đọc tụng kinh điển.
(23) Lại thấy bỏ tát
dững mãnh tinh tiến,
vào chốn núi sâu
suy nghĩ trí Phật.
(24) Lại thấy bỏ tát
tách rời dục vọng,
thường xuyên trú ở
những chỗ trống vắng,
tu sâu thiền định
được năm thần thông.
(25) Lại thấy bỏ tát
chân đứng vững vàng
tư tưởng tập trung
hai tay chấp lại,
đem cả ngàn vạn
bài văn chính cú
hoan hỷ ca tụng
các đấng Pháp vương.
(26) Lại thấy bỏ tát
trí sâu, nhớ chắc,
có thể thưa hỏi
chánh pháp nơi Phật,
nghe rồi tiếp nhận
ghi nhớ đủ cả.
(27) Lại thấy con Phật
đủ cả định tuệ,
áp dụng vô số
mọi sự ví dụ,
diễn giảng chánh pháp
cho các chúng khác;

(28) lại vui thuyết pháp
giáo hóa bò tát,
chiến thắng ma vương
và binh đội nó,
rồi gióng lớn lên
tiếng trống chánh pháp.

(29) Lại thấy bò tát
vắng bật im lặng,
trời rỗng cung kính
không lấy làm mừng.

(30) Lại thấy bò tát
ở trong núi rừng
mà phóng ánh sáng
cứu khổ địa ngục,
thức tỉnh cho họ
hướng vào trí Phật.

*

(31) Lại thấy con Phật
chưa từng ngủ nghỉ,
kinh hành (22) trong rừng
siêng cầu trí Phật.

(32) Lại thấy có vị
giới pháp đầy đủ,
uy nghi vẹn toàn,
sạch sẽ trong suốt
in như ngọc quý
để cầu trí Phật.

(33) Lại thấy con Phật
trụ vào sức nhẫn,
bao kẻ thượng mạn (23)
mắng nhiếc đánh đập
vẫn nhẫn được cả
để cầu trí Phật.

(34) Lại thấy bò tát
từ bỏ trò chơi,
bỏ luôn những kẻ
thân thuộc ngu dốt,
chỉ biết thân gần
những người thánh trí,
(35) chuyên nhất tâm ý
trừ bỏ loạn động,
trú ở núi rừng
tập trung tư tưởng,
trái qua ức vạn
những năm như vậy
để cầu thành tựu
tuệ giác Phật đà.

(36) Hoặc thấy bò tát
cổ bàn quý trọng,
thức uống, đồ ăn,
các loại dược phẩm,
đều đem hiến cúng
Phật bảo Tăng bảo.

(37) Y phục danh tiếng

và thượng hảo hạng,
giá trị ngàn vạn
hoặc đến vô giá,
đều đem hiến cúng
Phật bảo Tăng bảo.

(38) Nhà cửa quý báu
bằng gỗ đàn hương,
trong đó đồ nằm
rất tốt và đẹp,
nhà và đồ ấy
nhiều đến vạn ức,
đều đem hiến cúng
Phật bảo Tăng bảo.

(39) Vườn rừng quang đãng,
trong đó đủ cả
hoa trái tốt nhiều,
suối chảy ao tắm,
đều đem hiến cúng
Phật bảo Tăng bảo.

(40) Đồng đẳng như vậy,
họ đem hiến cúng
đủ hết những thứ
rất là tinh tế,
mà lòng hoan lạc
không biết nhàm chán,
chí quyết đạt đến
tuệ giác vô thượng.

(41) Hoặc có bỏ tất
bằng nhiều minh chứng,
nói về nguyên lý
tuyệt đối vắng lặng (24) ,
huân dụ vô số
các loại chúng sinh.

(42) Hoặc thấy bỏ tất
xét thấy bản thể
tất cả vạn hữu
in như hư không:
không những khái niệm
đối kháng lẫn nhau.
Lại thấy con Phật
tâm không vương mắc,
đem tuệ mâu này
câu tuệ vô thượng (25) .

*

(43) Văn thù đại sĩ,
có những bỏ tất
Phật nhập diệt rồi
hiến cúng xá lợi.

(44) Lại thấy con Phật
dựng bao chùa tháp
nhiều bằng Hằng sa
tô điếm quốc độ.

(45) Tháp thì tráng lệ,
làm bằng bảy báu,

chiều cao có đến
năm ngàn do tuần,
chu vi rộng đến
hải ngàn do tuần.
(46) Mỗi một chùa tháp
cờ phướn cả ngàn,
màn đợc kết ngọc (26) ,
chuông nhỏ hòa reo,
tám bộ thiên long,
loài người loài khác,
thường đem hiến cúng
hoa hương, kịch nhạc (27) .
(47) Văn thù đại sĩ,
những con Phật ấy
chính vì hiến cúng
xả lợi của Phật
mà cổ trang hoàng
những ngôi chùa tháp,
nên cả quốc độ
tự nhiên tráng lệ
tuyệt diệu tuyệt hảo,
in như cây chủa
của trời Đế Thích
toàn bộ nở hoa.

*

(48) Thế tôn chi phóng
một đường ánh sáng
mà làm cho tôi
và cả đại hội
thấy quốc độ này
đủ mọi vẻ đẹp.
(49) Những thần thông lực
và trí tuệ lực
của đức Thế tôn
thật là hiếm có:
chi phóng một đường
ánh sáng rực rỡ
mà chiếu khắp cả
vô lượng quốc độ.
(50) Làm cho chúng tôi
nhìn cảnh tượng này
ai cũng cảm đợc
sự chưa từng có.
Phật tử Văn thù,
xin hãy giải thích
cho nỗi nghi ngờ
của cả đại hội.
(51) Tất cả bốn chúng
thích thú trông ngắm,
nhìn vào nhân giả
và nhìn vào tôi.
(52) Ai cũng muốn biết
tại sao Thế tôn
phóng ra ánh sáng

đến như thế này?
(53) Phật tử Văn thù,
hãy đáp ứng gấp,
giải tòa nghi ngờ
cho họ hoan hỷ:
vì ích lợi nào
mà đức Thế tôn
phóng ra ánh sáng
đến như thế này -
(54) Chánh pháp tinh túy
mà đức Thế tôn
đã chứng ngộ được
trong khi mới ngồi
nơi bồ đề tràng,
ngài muốn tuyên thuyết
về chánh pháp ấy,
hay muốn thọ ký (28) ?
(55) Ánh sáng Thế tôn
đã làm hiện ra
cho chúng tôi thấy
bao nhiêu cõi Phật
đẹp và sáng lên
với những ngọc quý,
lại được thấy cả
chư vị Phật đã,
thì đó không phải
là sự kiện nhỏ.
(56) Văn thù đại sĩ,
nên biết tất cả
bốn chúng tám bộ
và các chúng khác,
nhìn xem nhân giả
nói cho thế nào?

Lúc ấy bồ tát Văn thù nói với đức Di lạc, và các vị đại sĩ khác, chư vị Thiện nam tử, theo tôi suy xét thì đức Thế tôn hiện nay muốn nói chánh pháp vĩ đại, đồ mưa chánh pháp vĩ đại, thổi loa chánh pháp vĩ đại, đánh trống chánh pháp vĩ đại, diễn nghĩa chánh pháp vĩ đại. Chư vị Thiện nam tử, nơi chư Phật quá khứ, tôi đã từng thấy điềm lành như vậy. Các ngài phóng ra ánh sáng này rồi là nói về chánh pháp vĩ đại. Do đó, chư vị nên biết, đức Thế tôn hiện nay phóng ra ánh sáng thì cũng sẽ làm như vậy. Muốn làm cho chúng sinh ai cũng nghe biết được cái pháp mà cả thế gian đều khó tin, nên đức Thế tôn biểu hiện điềm lành như vậy.

Chư vị Thiện nam tử, như trong quá khứ, lâu đến vô lượng vô biên, không thể nghĩ bàn vô số thời kỳ (29) , bấy giờ có đức Phật danh hiệu Nhật nguyệt đăng minh, đủ mười đức hiệu: bậc Đền như chư Phật, bậc Thích ứng hiển cúng, bậc Biết đúng và khắp, bậc Hoàn hảo sự sáng, bậc Khéo qua niết bàn, bậc Lý giải vũ trụ, bậc Không ai trên nữa, bậc Thuần hóa mọi người, bậc Thầy cả trời người, bậc Tuệ giác hoàn toàn: bậc Tôn cao nhất đời (30) . Ngài tuyên thuyết chánh pháp một cách phân đầu phân giữa phân cuối ba phần đều tuyệt hảo, nghĩa lý sâu xa, lời tiếng tuyệt diệu, thuần nhất không tạp, đủ hết sắc thái phạn hạnh (31) trắng trong. Ấy là người cầu Thanh văn thì nói mà đáp ứng bằng bốn chân lý, để họ vượt qua sinh già bệnh chết, cứu cánh niết bàn; người cầu Duyên giác thì nói mà đáp ứng bằng mười hai duyên khởi; còn các vị Bồ tát thì nói mà đáp ứng bằng sáu ba la mật, làm cho họ được tuệ giác vô thượng, nghĩa là thành bậc Tuệ giác biết tất cả (32) .

Kể đó lại có đức Phật cũng tên Nhật nguyệt đăng minh, kể đó nữa lại có đức Phật cũng tên Nhật nguyệt đăng minh. Như vậy có hai mươi ngàn đức Phật đều cùng một tên, tên Nhật nguyệt đăng minh, và cùng một họ, họ Phả la đà. Di lạc đại sĩ, đại sĩ nên biết, đức Phật đầu tiên cũng như đức Phật cuối cùng đều cùng một tên Nhật nguyệt đăng minh, cùng đủ mười đức hiệu, và pháp mà các ngài tuyên thuyết cũng phần đầu phần giữa phần cuối ba phần đều tuyệt hảo. Đức Phật cuối cùng, khi chưa xuất gia, có tám vương tử, thứ nhất tên Hưu ý, thứ hai tên Thiên ý, thứ ba tên Vô lượng ý, thứ tư tên Bảo ý, thứ năm tên Tăng ý, thứ sáu tên Trừ nghi ý, thứ bảy tên Hướng ý, thứ tám tên Pháp ý. Cả tám vương tử đều uy đức tự tại, thống lãnh bốn đại lục (33). Khi nghe phụ hoàng xuất gia, thành tựu tuệ giác vô thượng, thì tám vương tử ấy cũng bỏ ngôi vua mà xuất gia theo, phát tâm đại thừa, thường hành phạn hạnh, và cùng làm pháp sư, vì đã từng gieo trồng các gốc rễ điều lành ở nơi ngàn vạn đức Phật. Bấy giờ đức Phật Nhật nguyệt đăng minh cũng đã nói bản kinh đại thừa tên Nghĩa vô lượng, bản kinh dạy cho bồ tát và được Phật giữ gìn. Nói kinh ấy rồi, đức Phật ấy cũng đã ở ngay giữa đại hội mà ngồi xếp bằng, nhập định Vị trí của nghĩa vô lượng, thân thể và tâm trí đều không dao động. Lúc ấy chư thiên cũng mưa xuống hoa mạn đà, hoa mạn đà lớn, hoa mạn đà nhỏ, hoa mạn đà lớn, rải trên đức Phật và cả đại hội. Khắp cõi Phật này cũng chấn động đủ hết sáu cách. Trong đại hội, bốn chúng, tám bộ và các chúng khác, hết thầy các chúng như vậy cũng được sự chừa từng có, hoan hỷ, chấp tay, chuyên chú mà chiêm ngưỡng đức Phật. Còn đức Phật thì cũng từ nơi tướng lông trắng giữa hai đầu của hai hàng lông mày phóng ra ánh sáng, chiếu soi mười tám ngàn cõi Phật ở về hướng đông, không cõi Phật nào mà không chiếu soi khắp cả, y như những cõi Phật mà ngày nay chư vị đang thấy.

Di lạc đại sĩ, đại sĩ nên biết, trong đại hội lúc ấy có hai mươi ức bồ tát ưa thích nghe pháp. Các vị bồ tát này thấy ánh sáng của Phật chiếu khắp các cõi Phật như vậy thì cũng được sự chừa từng có, và cũng muốn biết mục đích của ánh sáng ấy. Bấy giờ có một vị bồ tát tên là Diệu quang, có tám trăm đệ tử. Đức Phật Nhật nguyệt đăng minh xuất định, nhân bồ tát Diệu quang mà nói bản kinh đại thừa tên Diệu pháp liên hoa, bản kinh dạy cho bồ tát và được Phật giữ gìn. Ngài nói đến sáu mươi thời kỳ bậc nhỏ (34), không đứng dậy khỏi pháp tòa. Đại hội thỉnh giả lúc ấy cũng ngồi một chỗ, trải qua sáu mươi thời kỳ bậc nhỏ mà thân thể và tâm trí đều bất động, nghe đức Phật nói thì cho rằng chỉ bằng thì gian một bữa ăn. Cả đại hội không một ai mà thân thể hay tâm trí sinh nhác sinh mệt. Đức Phật Nhật nguyệt đăng minh nói kinh Pháp hoa trong sáu mươi thời kỳ bậc nhỏ rồi, liền ở giữa đại hội các chúng phạn vương, ma vương, sa môn, bà la môn, và chư thiên, nhân loại, tu la, tuyên ngôn rằng giữa đêm hôm nay Như lai sẽ nhập niết bàn hoàn toàn (35). Bấy giờ có bồ tát tên Đức tạng, đức Phật Nhật nguyệt đăng minh liền thọ ký cho, bằng cách nói với chư vị tỷ kheo, rằng vị bồ tát Đức tạng này sẽ kế tiếp làm Phật, danh hiệu Tịnh thân, bậc Đền như chư Phật, bậc Thích ứng hiển cúng, bậc Biết đúng và khắp (36). Thọ ký rồi, ngay giữa đêm ấy, đức Phật nhập niết bàn hoàn toàn. Sau đó bồ tát Diệu quang ghi nhớ Pháp hoa, diễn giảng cho người trọn tám mươi thời kỳ bậc nhỏ. Tám vương tử con đức Phật Nhật nguyệt đăng minh đều tôn thờ bồ tát Diệu quang làm thầy, bồ tát ấy giáo hóa, làm cho tám vương tử vững chắc đối với tuệ giác vô thượng. Tám vương tử, sau đó, hiển cúng vô lượng trăm ngàn vạn ức đức Phật rồi, được thành Phật cả, và vị thành Phật cuối cùng danh hiệu là Nhiên đăng. Trong tám trăm đệ tử của bồ tát Diệu quang, có một vị tên là Cầu danh, đam mê danh lợi, đầu cũng đọc tụng kinh pháp mà không thông suốt, phần nhiều quên mất, nên mới có cái tên Cầu danh. Nhưng vị này cũng nhờ sự gieo trồng các gốc rễ điều lành mà được gặp vô lượng trăm ngàn vạn ức đức Phật, hiển cúng, cung kính, tôn trọng và tán dương. Di lạc đại sĩ, đại sĩ nên biết bồ tát Diệu quang lúc ấy đâu phải ai khác, mà chính là tôi đây, còn bồ tát Cầu danh thì chính là đại sĩ (37). Ngày nay thấy điềm lành như vậy so với ngày xưa không khác gì cả, nên tôi nghĩ rằng đức Thế tôn hiện nay sẽ tuyên thuyết về bản kinh đại thừa tên là Pháp hoa, bản kinh dạy cho bồ tát và được Phật giữ gìn.

Lúc ấy, ở giữa đại hội, bồ tát Văn thù muốn lập lại ý nghĩa đã nói, nên nói những lời chinh cứ sau đây.

(57) Tôi nhớ quá khứ
vô số thời kỳ,
có đức Phật đà,
bậc tôn cao nhất,
danh hiệu ngài là
Nhật nguyệt đăng minh.

(58) Đức Phật đà ấy
tuyên thuyết chánh pháp
hóa độ vô lượng
các loại chúng sinh,
và vô số ức
các vị bồ tát,
làm cho vào được
tuệ giác Phật đà.

(59) Có tám vương tử
con của Phật sinh
lúc chưa xuất gia,
thấy Phật xuất gia
cũng xuất gia theo
thực hành phạn hạnh.

(60) Bảy giờ Phật nói
bản kinh đại thừa
tên Nghĩa vô lượng,
giảng giải rộng rãi
nghĩa lý vô lượng
cho cả đại hội.

(61) Phật tuyên thuyết xong
bản kinh ấy rồi,
liền ngồi xếp bằng
ngay trên pháp tòa,
nhập định Vị trí
của nghĩa vô lượng.

(62) Chư thiên mưa xuống
hoa mạn đà la,
và trống chư thiên
tự kêu vang rền;
tám bộ thiên long
dùng hoa trống ấy
hiển cúng lên bậc
tôn cao nhất người.

(63) Toàn cõi Phật này (38)
đồng thời chấn động.

Và rồi đức Phật
phóng ra ánh sáng
từ nơi lông trắng
giữa hai đầu mày,
biểu hiện đủ cả
cảnh tượng hiếm có.

*

(64) Ánh sáng như vậy
chiếu soi một vạn
tám ngàn cõi Phật
ở về hướng đông,
biểu hiện cho thấy

tất cả những chỗ
các loại chúng sinh
sinh ra chết đi,
hành động lành dữ,
hưởng chịu tốt xấu.

(65) Lại được nhìn thấy
có những cõi Phật
toàn thể trang hoàng
bằng bao vàng ngọc,
ánh lên màu sắc
lưu ly pha lê;
đại hội thấy được
đến như thế này
là do ánh sáng
của Phật chiếu soi.

(66) Lại thấy tất cả
tám bộ thiên long
cùng với nhân loại
tại mỗi quốc độ
cùng nhau hiến cúng
đức Phật của mình.

(67) Lại thấy chư Phật
tự thành Phật tuệ,
thân như núi vàng
cực kỳ tráng lệ.
Các ngài ở giữa
đại hội thánh hiền
diễn giảng nghĩa ý
của pháp sâu xa,
thì trông giống như
những tượng vàng thật
hiện trong các khối
lưu ly trong suốt.

(68) Trong mỗi cõi Phật,
thanh văn vô số,
cũng nhờ ánh sáng
của Phật chiếu soi
mà thấy rõ cả
chúng thanh văn ấy.

(69) Thấy chư tỷ kheo
ở trong núi rừng,
tinh tiến giữ giới
như giữ ngọc sáng.

(70) Lại thấy bỏ tất
nỗ lực bỏ thí
kiên trì nhẫn nhục,
số bỏ tất ấy
nhiều như hằng sa
mà thấy được cả,
là do ánh sáng
của Phật chiếu soi.

(71) Thấy các bỏ tất
tinh tiến nhập định
một cách sâu xa,

thân tâm bất động,
đem thiền định ấy
cầu trí vô thượng.
(72) Thấy các bồ tát
biết rất thấu suốt
thật tướng vắng lặng (39)
của tất cả pháp,
thuyết thật tướng ấy
nơi quốc độ mình,
đem bát nhâ này
cầu thành trí Phật.

(73) Bảy giờ bốn chúng
được thấy đức Phật
Nhật nguyệt đăng minh
biểu hiện thân lực
đền như thể ấy,
lòng họ hoan hỷ
và cùng hỏi nhau,
rằng cảnh tượng này
vì lý do nào
mà Phật biểu hiện?

*

(74) Khi ấy đức Phật,
đấng mà trời người
ai cũng tôn thờ,
vừa mới xuất định,
tức thì khen ngợi
bồ tát Diệu quang:

(75) Ông là con mắt
của cả thế gian!

Ai cũng qui về
tin tưởng nơi ông!
Ông kính giữ được
kho tàng chánh pháp!
Kho tàng chánh pháp
mà rồi Như lai
sẽ nói hết ra,
chỉ ông chứng biết!

(76) Đức Phật khen ngợi
làm cho bồ tát

Diệu quang hoan hỷ,
rồi nói Pháp hoa
suốt hết sáu mươi
thời kỳ bậc nhỏ.

(77) Và pháp tối thượng
tuyệt diệu như vậy
được Phật tuyên thuyết
mà không đứng dậy
rời khỏi pháp tòa,
pháp sư Diệu quang
vẫn tiếp nhận được
và ghi nhớ cả.

(78) Đức Phật tuyên thuyết
về kinh Pháp hoa

làm cho các chúng
hoan hỷ cả rồi,
liền trong ngày ấy
ngài báo các chúng:
(79) Thật tướng các pháp

Như lai đã đem
nói cho các người.
Giữa đêm hôm nay
Như lai sẽ nhập
niết bàn hoàn toàn.

(80) Các người cần phải
một lòng tinh tiến
chuyên chú vào pháp
Như lai đã nói,
còn sự phóng dật
nên tránh thật xa;
vì lẽ chư Phật
rất là khó gặp,
vạn ức thời kỳ
mới thấy một lần.

(81) Đệ tử của Phật
nghe Phật loan báo
sắp sửa nhập diệt,
ai cũng đau buồn
nghĩ Phật nhập diệt
sao mà mau chóng.

(82) Vị chúa thánh triết
và vua các pháp
an ủi các chúng:
sau khi Như lai
nhập niết bàn rồi
các người đừng lo.

(83) Bồ tát Đức tạng
tâm trí thấu triệt
thật tướng thuần khiết (40) ,
sẽ kể Như lai

thành đức Phật đã
danh hiệu Tịnh thân,
và cũng hóa độ
vô lượng các chúng.

(84) Rồi giữa đêm ấy
đức Phật nhập diệt
như củi mà hết
thì lửa cũng tắt.
Sau đó xá lợi
được phân bủa ra
và xây dựng lên
vô số bảo tháp.

(85) Chư vị tỷ kheo
và tỷ kheo ni
số lượng nhiều đến
như cát sông Hằng,
lại càng nỗ lực
tinh tiến hơn lên

để cầu đạt được
tuệ giác vô thượng.

*

(86) Phần ngài Diệu quang,
pháp sư bồ tát,
kính giữ kho tàng
chánh pháp của Phật,
trải qua tám mươi
thời kỳ bậc nhỏ
tuyên thuyết rộng rãi
Diệu pháp liên hoa.

(87) Còn tám vương tử
thì nhờ bồ tát
Diệu quang khai hóa,
tất cả đều được
vững chắc đối với
tuệ giác vô thượng,
nên sau gặp được
vô số Phật đà.

(88) Các vị phụng sự
chư Phật như vậy,
cùng nhau đi theo
con đường vĩ đại (41) ,
nên kế tiếp nhau
được thành Phật cả,
và theo thứ tự
thọ ký cho nhau.

(89) Đức Phật cuối cùng,
vị trời nhất trời,
danh hiệu ngài là
Nhiên đấng như lai,
bậc thầy dẫn đạo
các vị hiền triết,
độ cho giải thoát
vô số các chúng.

(90) Pháp sư Diệu quang
có một đệ tử
tính thường biếng nhác
đam mê danh lợi,

(91) cầu hô danh lợi
một cách không chán,
nên hay giao du
với nhà dòng dối,
bờ bệ kinh pháp
đã được tụng tập,
nên hay quên mất
chứ không thông suốt.

(92) Vì lý do ấy
có tên Câu danh.

(93) Nhưng cũng thực hành
đủ các pháp lành,
gặp được vô số
chư vị Phật đà,
phụng sự hiển cúng

Phật đà như vậy
và cũng đi theo
con đường vĩ đại,
hoàn thiện sáu pháp
đến bờ bên kia,
nên nay lại gặp
Su tử họ Thích.

(94) Thì gian sau ngài,
sẽ kể làm Phật
với danh hiệu là
Di lạc từ tôn,
cứu độ rộng rãi
các loại chúng sinh
mà số lượng ấy
không thể tính kể.

*

(95) Sau khi đức Phật
Nhật nguyệt đăng minh
nhập niết bàn rồi,
người hay biếng nhác
chính là đại sĩ,
còn vị pháp sư
bồ tát Diệu quang
là bản thân tôi.

(96) Chính tôi xưa kia
ở nơi đức Phật
Nhật nguyệt đăng minh
đã từng thấy được
điềm lành ánh sáng
như tôi vừa nói.

(97) Vì vậy tôi biết
Thế tôn ngày nay
chú ý muốn nói
về kinh Pháp hoa.

(98) Cảnh tượng hiện nay
giống điềm lành cũ,
và là phương tiện
của chư Thế tôn:
Thế tôn ngày nay
phóng ánh sáng lớn
là để hỗ trợ
phát hiện thật tướng (42) .

(99) Chư vị nên biết
chú ý như vậy,
và hãy chấp tay
nhất tâm mà chờ.
Thế tôn sẽ đổ
nước mưa chánh pháp,
sung túc những người
cầu tuệ giác Phật.

(100) Tất cả những người
câu ba cổ xe
nếu có điều gì
hoài nghi hối tiếc,

thì vị Toàn giác
sẽ giải trừ cho -
giải trừ sạch hết,
không còn sót lại.

Phẩm 2: Phương Tiện (43)

Khi ấy đức Thế tôn tung dung xuất định, nói với tôn giả Xá lợi phất, tuệ giác Như lai sâu xa vô tận, cửa ngõ tuệ giác ấy khó biết khó vào. Hết thấy thanh văn duyên giác không thể biết thấu. Vì sao, vì Như lai đã từng thân gần trăm ngàn vạn ức vô số chư Phật, thực hành trọn vẹn vô số các pháp đạt đến tuệ giác vô thượng (44) mà chư Phật ấy đã thực hành, đứng mãnh tinh tiến, danh tiếng vang khắp, và thành tựu sự chưa từng có rất là sâu xa, ấy là tùy nghi thuyết pháp, ý hướng khó hiểu. Xá lợi phất, từ khi trở thành bậc Toàn giác cho đến ngày nay, Như lai đem mọi thứ yếu tố và mọi sự ví dụ mà diễn rọi các cách lập luận, vận dụng vô số phương tiện ấy dẫn dắt chúng sinh thoát được sự vướng mắc vào điểm này hay điểm khác. Tại sao Như lai làm được như vậy? Vì Như lai đã hoàn thành sự thấy biết toàn hảo và sự phương tiện toàn hảo. Xá lợi phất, sự thấy biết của Như lai rộng lớn sâu xa: những phẩm chất của sự thấy biết ấy đại loại như bốn tâm vô hạn, bốn trí thông suốt, mười đại năng lực, bốn sự không sợ, bốn thiên, bốn định, tám sự giải thoát, ba pháp tam muội (45), Như lai đã đi sâu vào một cách không có giới hạn, nên thành tựu sự chưa từng có nói trên. Do đó, Xá lợi phất, Như lai phân tích và khéo nói các pháp, lời chữ hòa nhã, đẹp lòng mọi người. Lấy cốt yếu mà nói, thì sự chưa từng có có tính cách vô lượng vô biên, Như lai đã thành tựu đầy đủ.

Xá lợi phất, thôi, không nên nói nữa, vì sự chưa từng có, và khó hiểu bậc nhất ấy, mà Như lai đã thành tựu, là chỉ Như lai với chư vị Như lai mới cứu xét cùng tận và tuyên thuyết khéo léo về thật tướng các pháp. Thật tướng ấy là các pháp tướng như vậy, tánh như vậy, thể như vậy, lực như vậy, tác như vậy, nhân như vậy, duyên như vậy, quả như vậy, báo như vậy, bản mặt cứu cánh như vậy (46).

Khi ấy đức Thế tôn muốn lặp lại ý nghĩa đã nói, nên nói những lời chính cú sau đây.

- (1) Vô lượng những bậc
anh hùng trong đời,
chư thiên nhân loại
hết thấy chúng sinh,
không ai hiểu thấu
đối với Như lai.
- (2) Mười đại năng lực
bốn sự không sợ
tám sự giải thoát
ba pháp tam muội
cùng với bao nhiêu
phẩm chất Phật đà
mà Như lai có,
thì không một ai
có thể biết được
một cách tận cùng.
- (3) Vốn từ vô số
chư Phật như lai,
Như lai trọn vẹn
thực hành các pháp
tuệ giác vô thượng,
là pháp cực kỳ

sâu xa tinh túy
khó mà thấy biết.

(4) Trải qua vô lượng
vạn ức thời kỳ,
thực hành trọn vẹn
các pháp ấy rồi,
Như lai đến ngồi
nơi bồ đề tràng,
được đại thành quả
biết rõ tất cả.

(5) Đại thành quả này
biết rõ tướng tánh
và những nghĩa lý
của tướng tánh ấy (47) .
Chỉ có Như lai
cùng với mười phương
chư Như lai khác
mới biết như vậy.

(6) Và pháp như vậy
không thể phô bày,
khái niệm ngôn ngữ
bật đầu ở đây.

(7) Hết thấy chúng sinh
không ai hiểu nổi
trừ chư bồ tát
đức tin vững chắc.

(8) Những con Phật khác
đầu từng hiển cúng
chư Phật như lai,
phiền não đã hết,
đã đến trạng thái
thân này là thân
sống chết cuối cùng,
các vị như vậy
năng lực của họ
cũng vẫn bất kham.

(9) Già sử tràn đầy
thế giới loài người
ai nấy đều như
Xá lợi phất cá,
cùng tận tư duy
chung nhau suy lường,
cũng không lường được
tuệ giác Như lai.

(10) Nếu thật đầy khắp
mười phương quốc độ
ai nấy đều như
Xá lợi phất cá,
hoặc như các vị
đại đệ tử khác
cũng đầy khắp cả
mười phương quốc độ,

(11) cùng tận tư duy
chung nhau suy lường,

vẫn không biết được
tuệ giác Như lai.
(12) Các vị duyên giác
trí tuệ lanh lợi
phiền não không còn,
thân họ cũng là
cái thân cuối cùng;
các vị như vậy
cũng đầy mười phương
như một rừng tre,
(13) cùng nhau một lòng,
trải qua vô lượng
vạn ức thời kỳ,
suy nghĩ cho thấu
tuệ giác chân thật
mà Như lai có,
cũng vẫn không thể
biết được ít phần.
(14) Các vị bồ tát
mới phát tâm chí,
hiển cúng vô số
chư Phật như lai,
thấu triệt pháp nghĩa
lại khéo thuyết pháp;
(15) các vị như vậy
như lúa như tre,
tràn đầy khắp cả
mười phương quốc độ,
(16) kết hợp vân dung
trí tuệ tinh tế,
trải qua thời kỳ
nhiều bằng hằng sa,
chung sức tư duy
chung nhau ước lượng,
cũng không biết được
tuệ giác Như lai.
(17) Các vị bồ tát
đã không thoái chuyển,
số lượng nhiều bằng
cát của sông Hằng,
cùng nhau tìm xét
cũng không biết được.
(18) Nay Xá lợi phất,
cái pháp cực kỳ
sâu xa, tinh túy,
không còn sai sót,
ngoài tầm nghĩ bàn,
Như lai đã biết
một cách đầy đủ.
Và chỉ Như lai
mới biết pháp ấy,
cũng như chư vị
Như lai mười phương
mới biết như vậy.

(19) Nay Xá lợi phát,
tôn giả nên biết
lời Như lai nói
không có mâu thuẫn.
Đối với cái pháp
của Như lai nói,
các người phải có
đức tin lớn lao.
Bởi vì nguyên tắc
của chư Như lai
sau thì gian dài
phải nói sự thật.
(20) Cho nên ngày nay
Như lai tuyên cáo
với chư thanh văn
và chư duyên giác,
những người đã được
Như lai làm cho
thoát khổ thất buộc
đạt được niết bàn,
(21) rằng đó chỉ là
Như lai vận dụng
năng lực phương tiện
thiết ba cỗ xe,
để ai vướng mắc
bất cứ chỗ nào
Như lai cũng dắt
cho được thoát ra.

Lúc ấy trong đại hội có một ngàn hai trăm vị a la hán đã hết phiền não, thuộc chúng thanh văn, đại loại như tôn giả Kiều trần như, cùng tỷ kheo và tỷ kheo ni, ưu bà tắc và ưu bà di, những người tâm chí thanh văn duyên giác, đều nghĩ như vậy, tại sao hôm nay đức Thế tôn ân cần tán dương sự phương tiện, bằng cách nói rằng pháp Như lai được cực kỳ sâu xa tinh tú và khó hiểu, rằng Như lai nói gì ý hướng cũng khó biết, rằng hết thầy thanh văn duyên giác không thể đạt đến? Đức Thế tôn nói về sự giải thoát đồng nhất thì chúng ta cũng thành tựu sự ấy, đạt đến niết bàn. Nhưng hôm nay thì chúng ta không biết sự ấy về đâu.

Tôn giả Xá lợi phát biết nỗi hoài nghi trong lòng bốn chúng và chính mình cũng chưa thấu triệt, nên thưa rằng, bạch đức Thế tôn, vì yếu tố chính và yếu tố phụ nào mà đức Thế tôn ân cần tán dương sự phương tiện bậc nhất của ngài là pháp sâu xa, tinh tú và khó hiểu? Hỏi nào đến giờ con chưa hề nghe đức Thế tôn nói như vậy. Hiện giờ bốn chúng đều nghi ngại. Con thỉnh cầu đức Thế tôn giải thích vấn đề này cho chúng con: vì lý do nào mà ngài ân cần tán dương sự phương tiện của ngài là sâu xa, tinh tú và khó hiểu? Tôn giả Xá lợi phát muốn lặp lại ý nghĩa đã hỏi, nên nói những lời chính cú sau đây.

(22) Mặt trời tuệ giác,
bậc đại thánh triết,
lâu rồi mới nói
điều đặc biệt này.
Là ngài tự nói (48)
bao nhiêu phẩm chất
mà Như lai có,
đại loại như là
mười đại năng lực

bốn sự không sợ
ba pháp tam muội
bốn thiên bốn định
tám sự giải thoát,
toàn là những pháp
trên sự tư duy
ngoài tâm thảo luận.

(23) Ngài tự nói đến
pháp mà ngài biết
trong khi ngài ngồi
nơi bồ đề tràng,
chứ không một ai
có thể hỏi thấu.

Ngài lại tự nói
ý ngài khó biết,
điều này cũng không
một ai hỏi được.

(24) Không ai hỏi được,
chỉ ngài tự nói,
tán dương con đường
mà ngài đã đi,
tán dương tuệ giác
cực kỳ tinh tú
mà, như chư Phật,
ngài đã đạt được.

(25) Các vị la hán
đã hết phiền não,
cùng với những vị
cầu được niết bàn,
hôm nay cùng sa
vào lưới ngò vục:

Thế tôn vì gì
tự nói như vậy?

(26) Những vị cầu được
tuệ giác duyên giác,
các vị tỷ kheo
và tỷ kheo ni,
cùng với tất cả
tám bộ thiên long,
ai cũng bối rối
mà nhìn lẫn nhau
và nhìn lên ngài,
một bậc hoàn hảo
cả hai phương diện
phước đức tuệ giác.

(27) Bạch đức Thế tôn,
việc này thế nào?
xin ngài giải thích
cho chúng con rõ.

(28) Trong chúng thanh văn,
Thế tôn nói con
là bậc thứ nhất,
nhưng nay chính con
tự mình đối với

tuệ giác của mình
cũng sinh nghi hoặc:
không rõ tuệ ấy
đã là cứu cánh
hay phải tới nữa (49) ?
(29) Bao nhiêu con Phật
sinh từ miệng Phật
nay đang chấp tay
ngước nhìn chờ đợi,
ước mong Thế tôn
xuất ra âm thanh
cực kỳ tuyệt diệu,
kịp thời nói cho
về pháp của ngài
đúng như pháp ấy.
(30) Tám bộ thiên long
số bằng hằng sa,
chư vị bồ tát
cầu tuệ giác Phật
số lượng đại khái
cũng có tám vạn,
(31) Lại còn xuất từ
vạn ức các nước,
các vị luân vương
cùng nhau đến đây,
ai cũng chấp tay
đem lòng cung kính
mong muốn được nghe
con đường hoàn hảo.

Đức Thế tôn bảo tôn giả Xá lợi phất, thôi thôi, không nên nói. Nói vấn đề này thì cả thế gian, trong đó có chư thiên và nhân loại, sẽ kinh sợ ngờ vực. Tôn giả Xá lợi phất lại thưa, bạch đức Thế tôn, xin đức Thế tôn dạy cho vấn đề này, vấn đề này xin đức Thế tôn dạy cho. Vì đại hội này nhiều đến trăm ngàn, vạn ức, vô số, có nhiều người từng gặp chư Phật, các căn (50) lạnh lợi, trí tuệ sáng tỏ, nghe đức Thế tôn dạy thì có thể kính tin. Tôn giả Xá lợi phất muốn lặp lại ý nghĩa đã thưa, nên nói lời chính cú sau đây.

(32) Bạch đức Vô thượng,
vị Vua các pháp!
xin ngài dạy cho,
không cần e ngại.
Đại hội các chúng
vô số như vậy,
tất có những người
có thể kính tin.

Đức Thế tôn lại ngăn tôn giả Xá lợi phất, rằng nếu Như lai nói vấn đề này thì cả thế gian, trong đó có chư thiên, nhân loại và tu la, sẽ cùng kinh sợ, ngờ vực, những vị tỷ kheo tăng thượng mạn sẽ rơi xuống hố lớn. Đức Thế tôn lặp lại ý ngài bằng lời chính cú sau đây.

(33) Thôi thôi, đừng hỏi!
Pháp của Như lai
tĩnh túy, khó biết.
Những kẻ thượng mạn

nghe nói pháp ấy
tất không kính tin.

Tôn giả Xá lợi phất lại thưa, bạch đức Thế tôn, xin đức Thế tôn dạy cho vấn đề này, vấn đề này xin đức Thế tôn dạy cho. Nay trong đại hội này, những người như con, và trăm ngàn vạn ức người, đời đời đã từng tiếp nhận sự giáo hóa của đức Thế tôn; những người như vậy chắc chắn có thể kính tin, ổn định lâu dài và lợi ích lớn lao. Tôn giả Xá lợi phất lập lại ý mình bằng những lời chính cú sau đây.

(34) Thưa đáng Vô thượng,
phước trí toàn hảo!
xin ngài dạy cho
cái pháp bậc nhất.
Con là con trưởng
của đức Thế tôn,
con thỉnh cầu ngài
dạy cho chúng con.
Trong đại hội này
có vô số người
có thể kính tin
về pháp ngài dạy.

(35) Đời đời liên tiếp,
Thế tôn đã từng
giáo hóa tiếp độ
những người như vậy.
Nay họ chấp tay
đồng nhất tâm nguyện
muốn nghe và nhận
lời Thế tôn nói.

(36) Những người như con
một ngàn hai trăm,
cùng với các vị
cầu tuệ giác Phật,
xin đức Thế tôn
vì những người này
rủ lòng thương xót
mà giảng giải cho.
Những người này đây
nghe được pháp này
thì lòng sinh ra
hoan hỷ cùng cực.

Khi ấy đức Thế tôn bảo tôn giả Xá lợi phất, tôn giả đã thiết tha thỉnh cầu đến lần thứ ba, nên Như lai không thể không nói. Vậy tôn giả hãy lắng nghe, hãy khéo nghĩ và khéo nhớ! Như lai sẽ phân tích giảng giải cho tôn giả. Khi đức Thế tôn dạy như vậy, trong đại hội có đến năm ngàn tỷ kheo và tỷ kheo ni, ưu bà tắc và ưu bà di, tức thì đứng dậy khỏi chỗ họ ngồi, đánh lễ đức Thế tôn mà lui ra. Những người này gốc rễ tội lỗi về tăng thượng mạn thật là sâu nặng, chưa được tự cho đã được, chưa chứng tự cho đã chứng, lầm lẫn đến thế nên họ không ở lại. Đức Thế tôn cũng yên lặng mà không ngăn cản. Ngài bảo tôn giả Xá lợi phất, đại hội này của Như lai nay không còn trâu lếp (51), mà chỉ toàn là hạt chắc. Xá lợi phất, tăng thượng mạn như những người kia thì lui ra cũng tốt. Bây giờ tôn giả hãy nghe cho khéo, Như lai sẽ giảng giải cho tôn giả. Tôn giả Xá lợi phất thưa, dạ, bạch đức Thế tôn; chúng con ước nguyện và thích thú muốn nghe.

Đức Thế tôn bảo tôn giả Xá lợi phất, cái pháp tinh túy này Như lai thỉnh thoảng mới nói, như hoa ưu đàm thỉnh thoảng mới xuất hiện một lần. Xá lợi phất, chur vị hãy tin lời Như lai nói không trống rỗng, dối trá. Xá lợi phất, Như lai tùy nghi thuyết pháp, ý hướng khó hiểu. Tại sao, vì Như lai hoạt dụng vô số phương tiện, trong đó gồm có các thứ yếu tố, ví dụ và lời chữ, mà diễn đạt về pháp. Pháp ấy không phải tư duy phân tích mà lĩnh hội được. Pháp ấy chỉ có chur Phật như lai mới chứng biết.

Sự thể là chur Phật như lai chỉ vì lý do duy nhất và trọng đại mà xuất hiện thể gian. Xá lợi phất, lý do duy nhất và trọng đại mà chur Phật như lai xuất hiện thể gian là gì ? Là chur Phật như lai muốn làm cho chúng sinh khai mở sự thấy biết của Phật (52) nên xuất hiện thể gian, muốn chỉ thị cho chúng sinh sự thấy biết của Phật nên xuất hiện thể gian, muốn làm cho chúng sinh tinh ngộ sự thấy biết của Phật nên xuất hiện thể gian, muốn làm cho chúng sinh nhập vào con đường thấy biết của Phật nên xuất hiện thể gian (53) . Xá lợi phất, như thế đó là lý do duy nhất và trọng đại mà chur Phật như lai xuất hiện thể gian. Và Xá lợi phất, như thế đó tức là chur Phật như lai chỉ giáo hóa Bồ tát, nghĩa là làm gì cũng thường vì một việc, ấy là đem sự thấy biết của Phật mà chỉ thị thức tỉnh cho chúng sinh.

Xá lợi phất, Như lai chỉ đem cỗ xe duy nhất là cỗ xe Phật đà mà thuyết pháp cho chúng sinh, không có cỗ xe nào khác dầu là cỗ xe thứ hai hay là cỗ xe thứ ba. Xá lợi phất, pháp của chur Phật mười phương cũng là như vậy. Xá lợi phất, chur Phật quá khứ đã vận dụng vô số phương tiện, trong đó gồm có các thứ yếu tố, ví dụ và lời chữ, mà thuyết pháp cho chúng sinh, pháp ấy toàn là của cỗ xe Phật đà duy nhất, nên chúng sinh nghe pháp nơi chur Phật ấy thì cứu cánh đều được tuệ giác biết tất cả. Chur Phật vị lai sẽ xuất hiện thể gian cũng vận dụng vô số phương tiện, trong đó gồm có các thứ yếu tố, ví dụ và lời chữ, mà thuyết pháp cho chúng sinh, pháp ấy toàn là của cỗ xe Phật đà duy nhất, nên chúng sinh nghe pháp nơi chur Phật ấy thì cứu cánh cũng đều được tuệ giác biết tất cả. Hiện tại, trong vô lượng trăm ngàn vạn ức cõi Phật khắp cả mười phương, chur Phật đang làm lợi ích và yên vui rất nhiều cho chúng sinh, chur Phật như vậy cũng vận dụng vô số phương tiện, trong đó gồm có các thứ yếu tố, ví dụ và lời chữ, mà thuyết pháp cho chúng sinh, pháp ấy toàn là của cỗ xe Phật đà duy nhất, nên chúng sinh nghe pháp nơi chur Phật ấy thì cứu cánh cũng đều được tuệ giác biết tất cả. Xá lợi phất, chur Phật ba đời trong mười phương làm như vậy là đồng nghĩa với việc (54) chỉ giáo hóa Bồ tát: (54B) muốn đem sự thấy biết của Phật chỉ thị cho chúng sinh, muốn đem sự thấy biết của Phật thức tỉnh cho chúng sinh, muốn dẫn chúng sinh vào con đường (55) thấy biết của Phật. Xá lợi phất, nay Như lai cũng làm như vậy. Như lai biết rõ những thị hiếu và vướng mắc của các loại chúng sinh; tùy bản tính của họ, Như lai vận dụng các thứ yếu tố, ví dụ và lời chữ, nghĩa là vận dụng năng lực phương tiện, mà thuyết pháp. Xá lợi phất, Như lai làm như vậy toàn là để cho họ cùng được tuệ giác biết tất cả của cỗ xe Phật đà duy nhất.

Xá lợi phất, như vậy là trong mười phương quốc độ, cỗ xe thứ hai còn không có, huống chi có cỗ xe thứ ba. Nhưng, Xá lợi phất, chur Phật như lai xuất hiện trong thời kỳ độn thế thì đó là thời kỳ đủ cả năm thứ vẫn đục: thời kỳ vẫn đục, tâm lý vẫn đục, con người vẫn đục, kiến thức vẫn đục, mạng sống vẫn đục. Khi thời kỳ vẫn đục loạn lên, thì chúng sinh đơ bản dày nặng, keo lẩn, tham lam, ganh ghét, hoàn thành đủ thứ bất thiện, nên chur Phật như lai phải vận dụng năng lực phương tiện : chính nơi cỗ xe duy nhất là cỗ xe Phật đà mà giả thiết ra, nói có ba cỗ xe. Do đó, Xá lợi phất, nếu là đệ tử của Như lai, tự gọi là La hán, là Duyên giác, mà không nghe không biết đến việc Như lai chỉ giáo hóa Bồ tát như trên (56) , thì những người ấy không phải đệ tử của Như lai: không phải là hán không phải duyên giác. Những vị tỷ kheo và tỷ kheo ni như vậy tự cho đã thành là hán, thân mình là thân cuối cùng, mình cứu cánh niết bàn, rồi không còn có chí mong cầu tuệ giác vô thượng, thì tôn giả nên biết họ toàn là người tăng thượng mạn. Vì lẽ nếu có vị nào thật được thành là hán mà không tin pháp này thì vô lý, trừ ra sau khi Như lai đã nhập diệt, trước mặt họ không có Như lai nữa - bởi vì sau khi Như lai nhập diệt, kinh Pháp hoa này có ai tiếp nhận ghi nhớ, đọc xét văn nghĩa, tụng được thuộc lòng, lý giải ý nghĩa (57) ...., người ấy thật khó có. Nếu gặp đức Phật khác thì đối với kinh này họ nhận thức được ngay.

Nói tóm, Xá lợi phát, chư vị hãy nhất tâm mà tin tưởng, lý giải, tiếp nhận và ghi nhớ lời của Như lai nói. Lời của chư Phật như lai nói thì không trống rỗng, dối trá, nói rằng không có cỗ xe nào khác mà chỉ có cỗ xe duy nhất là cỗ xe Phật đà.

Khi ấy đức Thế tôn muốn lặp lại ý nghĩa đã nói, nên nói những lời chính cú sau đây.

(37) Chư vị tỳ kheo
và tỳ kheo ni
mà có thượng mạn,
cùng ưu bà tắc
và ưu bà di
mà lòng không tin,
bốn chúng như vậy
số có năm ngàn.

(38) Họ không tự thấy
mình đã khinh suất.
Họ thiếu giới hạnh,
che dấu tí vết.
Hạng trí nhỏ ấy
đã lui hết rồi.

(39) Trong đại hội này
họ là căn bã.
Họ lui là vì
uy thân Như lai.
Họ là những kẻ
thiếu cả phước đức,
không kham tiếp nhận
diệu pháp như vậy.

(40) Trong đại hội này
nay hết trâu lép,
còn lại chỉ có
toàn là hạt chắc.

(41) Nay Xá lợi phát,
hãy nghe cho khéo
về pháp Như lai
đã thành tựu được,
và về phương tiện
Như lai hoạt dụng
để nói pháp ấy
cho các chúng sinh.

*

(42) Quan niệm, đạo hạnh,
thị hiếu, khuynh hướng,
hành vi lành dữ
đời trước đã làm,
tất cả điều này
của các chúng sinh
Như lai nhận thức
rất là rõ ràng.

(43) Thế rồi Như lai
sử dụng mọi thứ
yếu tố, ví dụ,
cùng với lời chữ,
nghĩa là dùng đến

năng lực phương tiện,
làm cho chúng sinh
hoan hỷ tất cả.
(44) Cho nên Như lai
đã nói tản vãn,
chỉnh cú độc lập,
việc cũ, đời trước,
việc hiếm, nguyên do,
hoặc nói ví dụ,
chỉnh cú thích ứng,
cùng với thảo luận (58) .
(45) Những kẻ ám độn
chỉ thích pháp nhỏ,
vướng mắc sinh tử;
nơi vô số Phật
họ đã không đi
theo đường tuyệt diệu.
Họ bị đau khổ
dày vò tác loạn.
Như lai vì họ
mà nói niết bàn.
(46) Như lai thiết lập
phương tiện như vậy,
chú ý làm cho
họ được nhập vào
tuệ giác Phật đà,
nhưng chưa hề nói
tất cả các người
đều sẽ thành Phật.
(47) Sớ dĩ Như lai
chưa nói như vậy
là vì chưa đến
thì gian đáng nói.
Nhưng nay là lúc
Như lai quyết định
nói về giáo pháp
cỗ xe vĩ đại.
(48) Giáo pháp ở trong
chín thể loại trên,
là do Như lai
tùy thuận chúng sinh
mà tuyên thuyết ra,
nhưng mà bản ý
là dẫn họ vào
cỗ xe vĩ đại.
Vì lý do ấy,
ngày nay Như lai
nói về bản kinh
Diệu pháp liên hoa.
(49) Có những con Phật
tâm trí trong sáng
tánh tình ôn hòa
các căn lanh lợi,
đã từng đi theo

con đường tuyệt diệu
ở nơi vô lượng
chư Phật như lai;
chính vì những người
con Phật như vậy
mà nay Như lai
nói kinh Pháp hoa,
bản kinh thuộc về
cỗ xe vĩ đại.

(50) Qua đó Như lai
sẽ thọ ký cho
những con Phật ấy
trong thị vị lai
được thành Phật đả -
Được thành vì họ
đã đem tâm chí
cực kỳ sâu xa
tưởng niệm Phật đả
nghiêm giữ giới pháp.

(51) Những con Phật ấy
nghe được thành Phật
thì nổi mừng lớn
tràn khắp cơ thể.
Như lai biết rõ
tâm chí cùng với
đạo hạnh của họ,
nên mới nói cho
bản kinh thuộc về
cỗ xe vĩ đại.

(52) Và là thanh văn
hay là bồ tát,
nghe kinh như vậy
của Như lai nói,
thì đầu chi được
một bài chĩnh cú,
cũng thành Phật cả,
không nghĩ gì được.

(53) Khắp các cõi Phật
trong cả mười phương,
chỉ có diệu pháp
cỗ xe duy nhất.
Cỗ xe thứ hai
đã không thực có,
cũng không thực có
cỗ xe thứ ba,
trừ ra Như lai
phương tiện tuyên thuyết -
là chỉ thiện dụng
những danh từ giả
mà dẫn dắt cho
các loại chúng sinh.
(54) Chính vì công bố
tuệ giác Phật đả,
cho nên Như lai

xuất hiện thế gian.
Chỉ một việc này
là việc đích thực,
còn hai việc khác
không đích thực đâu.

Như lai tuyệt đối
không muốn sử dụng
cỗ xe thấp nhỏ
mà chở chúng sinh.
(55) Như lai tự ngồi

cỗ xe vĩ đại,
cỗ xe được có
những pháp như là
định, tuệ và lực
trang sức huy hoàng,
Như lai sử dụng
mà chở chúng sinh.

(56) Như lai tự chứng
tuệ giác vô thượng
là xe vĩ đại
có tính bình đẳng.

Nếu đem hóa độ
bằng xe thấp nhỏ,
thì dầu hóa độ
một người mà thôi,
Như lai cũng rơi
vào sự tham lẫn:
ây là một việc
không chấp nhận được.

(57) Mọi người tín ngưỡng

qui y Như lai.
Như lai không hề
lừa dối ai cả,
không cả tâm ý
tham lam ganh ghét,
triệt hết sự xấu
ở trong các pháp.

Cho nên khắp trong
mười phương quốc độ,
chỉ có Như lai
không e sợ gì.

(58) Với cái thân thể
tướng hảo trang nghiêm,
với cái tuệ giác
soi sáng tất cả,
và được vô lượng
chúng sinh tôn trọng,
Như lai công bố

ân tín thật tướng (59) .

(59- 60) Nay Xá lợi phất,
tôn giả nên biết
Như lai vốn lập
chí nguyện cao rộng
là muốn làm cho

hết thầy chúng sinh
đều như Như lai
không khác gì cả.
Đúng như chí nguyện
Như lai đã lập,
ngày nay Như lai
thực hiện đầy đủ,
cho nên Như lai
giáo hóa tất cả,
làm cho vào được
tuệ giác Phật đà.

(61) Nhưng nếu Như lai
gặp ai cũng đem
tuệ giác Phật đà
mà giáo hóa cho,
thì kẻ vô trí
sẽ bị thác loạn,
mù mờ, lầm lẫn,
không thể tiếp nhận.

(62) Như lai nhận thức
những kẻ như vậy
chưa từng sửa sang
gốc rễ pháp lành,
đính chắc vào nơi
năm thứ dục lạc,
khô nảo vì những
mù quáng, đam mê.

(63) Chính vì nhân tố
năm thứ dục lạc
mà họ sa vào
ba đường độc dữ.
Luân hồi khắp cả
sáu nẻo sống chết,
lãnh chịu đủ hết
khổ sở độc địa.
Hình hài hèn kém
có bởi bào thai,
đời đời liên tiếp
cứ thêm lên mãi.
Họ là những kẻ
mỏng đức thiếu phước,
và bị đù thứ
khô nảo bức bách.

(64) Nên họ lạc vào
rừng rậm tà kiến,
chấp có thể này
chấp không thể khác.
Căn cứ những thứ
tà kiến như vậy,
họ lần đầu cả
sáu hai tà kiến,
đắm sâu vào trong
chủ thuyết hư vọng,
chấp nhận cứng chắc

không thể xả bỏ.

(65) Họ đầy ngã mạn,
tự cao, dua nịnh,
quanh co, xảo trá.
Vạn ức thời kỳ
họ không nghe được
danh từ Phật đà,
chánh pháp Phật đà
càng không nghe thấy.
Những người như vậy
thật khó hóa độ.

(66) Nay Xá lợi phất,
vì những người ấy
cho nên Như lai
lập chúc phương tiện:
nói cho họ biết
con đường diệt khổ,
chỉ cho họ rõ
về sự niết bàn.

Nhưng mà Như lai
đầu nói niết bàn,
sự niết bàn đó
chưa thật niết bàn.

(67) Vì vậy Như lai
khai thị nguyên lý (60) :
các pháp xưa nay
thường tự vắng lặng.
Con Phật đi trọn
đường đi của mình (61)
thì trong tương lai
được thành Phật đà,
như thế mới là
niết bàn đích thực.

(68) Như vậy đủ thấy
do phương tiện lực
mà Như lai có,
Như lai khai thị
đủ hết các pháp
của ba cỗ xe;
kỳ thật tất cả
chư Phật như lai
đều chỉ nói đến
cỗ xe duy nhất.

(69) Ngày nay đại hội
hãy bỏ nghi hoặc.
Lời chư Phật nói
không khác sự thật:
chỉ có cỗ xe
Phật đà duy nhất,
không hai cỗ xe
thứ hai thứ ba.

*

(70) Vô số thời kỳ
thuộc thì quá khứ,

vô lượng chư Phật
đã nhập niết bàn;
những loại số mục
trăm ngàn vạn ức
không thể đem ra
mà tính cho được.

(71) Chư Phật như vậy
đã dùng đủ thứ
yếu tố, ví dụ
của phương tiện lực,
diễn đạt thật tướng
tất cả các pháp.

(72) Nghĩa là các ngài
cũng nói giáo pháp
cỗ xe duy nhất,
giáo hóa chúng sinh
làm cho vào được
tuệ giác Phật đà.

(73) Chư Phật quá khứ,
những chúa thánh triết,
biết rõ thị hiếu
từ trong thâm tâm
của cả thế gian,
trong đó bao gồm
chư thiên, nhân loại
và bao loài khác,
cho nên sử dụng
phương tiện khác nhau
để giúp phát lộ
chân lý bậc nhất (62) .

(74- 75) Ấy là ai gặp
chư Phật quá khứ,
được nghe thuyết pháp
và rồi bỏ thí,
giữ giới, nhẫn nhục,
cùng với tinh tiến,
thiền định, trí tuệ,
làm đủ các pháp
của cả hai loại
phước đức tuệ giác (63) ,
thì những người ấy
đã thành Phật tuệ (64) .

(76) Chư Phật quá khứ
nhập niết bàn rồi,
ai có tâm lý
tốt đẹp mềm dịu,
thì những người ấy
đã thành Phật tuệ.

(77- 78) Chư Phật quá khứ
nhập niết bàn rồi,
những ai hiến cúng
xả lợi các ngài,
bằng cách xây dựng
vạn ức chùa tháp (65) ,

lại đem bạc, vàng,
cùng với pha lê,
xa cừ, mã não,
mai khô, lưu ly,
trang hoàng quang đấng
trần thiết tráng lệ,
thì những người ấy
đã thành Phật tuệ.

(79- 80) Ai dựng chùa tháp
bằng đá cẩm thạch,
bằng những thứ gỗ
đàn hương, trầm hương,
cùng với gỗ mật
và gỗ quý khác;
ai dựng chùa tháp
bằng gạch, đất sét;
hay nơi hoang dã
đắp nổi gò đất
tạo thành chùa tháp
chư Phật quá khứ;

(81) thậm chí trẻ con
vui đùa đắp cát
mà tưởng tượng rằng
xây dựng tháp Phật,
tất cả người này
đã thành Phật tuệ.

(82) Ai vì chư Phật
trong thì quá khứ
mà tạo hình tượng
chạm trở tượng tốt,
thì những người ấy
đã thành Phật tuệ.

(83) Hoặc tạo tượng Phật
bằng bảy chất quý,
bằng các loại đồng
vàng, đỏ và trắng,

(84) bằng chì, thiếc, sắt,
gỗ với đất sét;
hoặc dùng các thứ
keo, sơn, vải bố,
bôi đắp tô chuốt
mà làm tượng Phật;
tất cả người này
đã thành Phật tuệ.

(85) Hoặc dùng hội họa
vẽ ra tượng Phật
đủ cả các tướng
trăm phước trang nghiêm,
tự mình vẽ ra
hay nói người vẽ,
thì những người ấy
đã thành Phật tuệ.

(86) Đến nỗi trẻ con
dùng cỏ, cây, bút,

ngón tay, móng tay,
vẽ chơi tượng Phật,
(87) thì những trẻ ấy
công đức đôn chứa,
từ bi hoàn hảo,
đã thành Phật tuệ,
và chỉ giáo hóa
chư vị bồ tát,
cứu độ vô lượng
các loại chúng sinh (66) .

(88) Nếu ai đối với
chùa tháp, hình tượng,
tượng ngọc, tượng vẽ
chư Phật quá khư,
mà đem bông hoa
các loại hương liệu
tràng phan bảo cái
cung kính hiến cúng;
(89- 92) nếu ai tấu nhạc:
đánh trống, thổi còi,
thổi ốc, ống tiêu,
ống sáo, đàn cầm,
đàn bầu, tỳ bà,
chiêng nhỏ, bát đồng,
đem hết âm thanh
nghe hay như vậy
hiến lên chư Phật
trong thì quá khư;
hoặc là hoan hỷ
ca hát, ngâm vịnh,
tán dương đức tính
chư Phật quá khư;
và làm như vậy
đầu một tiếng nhỏ;
tất cả người này
đã thành Phật tuệ.

(93) Những ai trong lòng
tư tưởng xao lãng,
chỉ được mỗi một
bông hoa mà thôi,
và chỉ hiến cúng
tượng vẽ mà thôi,
cũng vẫn dần dần
gặp vô số Phật.

(94) Ai biết lễ bái,
hay chỉ chấp tay,
đến nỗi đưa lên
chỉ một cánh tay,
hoặc chỉ hơi khẽ
cúi đầu mình xuống,
hiến cúng tượng Phật
bằng những cách ấy
cũng đã dần dần
gặp vô lượng Phật,

tự thành tựu được
tuệ giác vô thượng,
hóa độ rộng rãi
vô số các chúng,
và rồi nhập vào
niết bàn hoàn toàn
tựa như củi hết
thì lửa cũng tắt (67) .

(95) Những kẻ trong lòng
tư tưởng xao lãng,
bước vào chùa tháp
chư Phật quá khứ,
chỉ nói một tiếng
con tôn kính Phật,
thì những người ấy
đã thành Phật tuệ.

(96) Ở nơi chư Phật
quá khứ như vậy,
mà lúc các ngài
đang còn ở đời
hay lúc các ngài
nhập niết bàn rồi,
những ai nghe danh (68)

của pháp như vậy,
thì những người ấy
đã thành Phật tuệ.

*

(97) Chư Phật như lai
trong thì vị lai
số lượng vô số,
các ngài cũng dùng
mọi cách phương tiện
tuyên thuyết về pháp.

(98) Các ngài cũng dùng
vô số phương tiện
cứu thoát chúng sinh,
dẫn vào tuệ giác
không còn sai sót
của chư Phật đã.

(99) Những người được nghe
pháp các ngài thuyết,
thì không một ai
không thành Phật đã.
Bởi vì các ngài
cũng lập thế nguyện
nguyện đem trí Phật
mà mình hoàn thành
diu dắt hết thầy
các loại chúng sinh
cũng được hoàn thành
trí Phật như vậy.

(100) Chư Phật vị lai
đầu cũng sẽ nói
về các pháp môn

nhiều đến vạn ức,
kỳ thật chi vì
cỗ xe duy nhất.
(101) Chư Phật (69) : các đấng

phước tuệ hoàn hảo,
thấy biết các pháp
thường không cố định,
giống Phật cũng phát
từ các yếu tố;
thấy biết như vậy
nên chư Phật đã
tuyên thuyết giáo pháp
cỗ xe duy nhất.

(102) Chính vì vốn là
bản thể an trú,
bản thể nguyên vị,
cho nên thật tướng
của chính thể gian
cũng vẫn thường trú;
tại bỏ đề tràng
các đức Đạo sư
biết rõ như vậy,
nên dùng phương tiện
tuyên thuyết giáo pháp
cỗ xe duy nhất.

*

(103) Chư Phật hiện tại
ở khắp mười phương,
toàn là những bậc trời
người hiền cúng,
số lượng nhiều như
cát của sông Hằng.
Chư Phật như vậy
xuất hiện thể gian,
vì muốn làm cho
chúng sinh yên vui
nên cũng tuyên thuyết
về diệu pháp này.

(104) Chư Phật như vậy
thâu triệt nguyên lý
vắng lặng bậc nhất,
và rồi áp dụng
năng lực phương tiện,
phô bày đủ hết
các loại chánh pháp;
tuy làm như vậy
mà thật chi vì
cỗ xe Phật đà.

(105- 106) Tính nét, quan niệm,
việc làm đời trước,
thị hiếu, khuynh hướng,
nỗ lực, năng lực,
các căn lanh chậm,
chư Phật biết rõ

tất cả điều này
của các chúng sinh.
Thế rồi các ngài
áp dụng đủ thứ
yếu tố, ví dụ,
cùng với lời chữ,
tùy sự nên nói
phương tiện mà nói.
*

(107) Ngày nay Như lai
cũng làm như vậy.
Đề làm yên vui
cho các chúng sinh,
Như lai thiện dụng
các cách huấn dụ,
tuyên thuyết biểu thị
tuệ giác Phật đà.

(108) Với trí tuệ lực,
Như lai nhận thức
bản tính, thị hiếu
của các chúng sinh,
phương tiện thuyết pháp
làm hoan hỷ cả.

(109) Nay Xá lợi phất,
tôn giả nên biết,
Như lai sử dụng
mắt Phật mà nhìn
thì thấy chúng sinh
trong cả sáu đường
đều quá nghèo nàn
phước đức tuệ giác,
lạc vào đường hiểm
của chốn sống chết,
cái khổ liên tục
không hề dứt mắt.

(110) Họ dính sâu xa
vào năm dục lạc,
như bò đuôi dài
tự cứng đuôi nó.
Tham lam đắm mê
tự che phủ lấy,
làm họ đui mù
không thấy gì cả:
không biết tìm Phật
bậc cực hùng mạnh,
không biết cầu Pháp
yếu tố dứt khổ.

(111) Họ đi sâu vào
chủ thuyết sai lầm,
sử dụng đau khổ
mong hết đau khổ.
Chính vì bao kẻ
như thế này đây,
Như lai động lòng

thương xót lớn lao.
(112- 113) Trong khi mới ngồi
nơi bồ đề tràng,
vừa thành tựu được
tuệ giác vô thượng,
Như lai nhìn vào
bồ đề đại thọ,
lại còn kinh hành
quanh đại thọ ấy,
ba tuần liên tiếp
suy nghĩ như vậy:
Tuệ giác Như lai
đã thành tựu được
thì rất tinh túy
cao tốt bậc nhất;
còn như các căn
của bao chúng sinh
thì quá chậm chạp,
lại bị cái ngu
vì ham dục lạc
làm mù tâm trí,
những kẻ như vậy
làm sao hóa độ?
(114- 116) Khi ấy các vị
Phạn vương, Đế thích,
bốn Đại thiên vương
hộ vệ thế gian,
Đại tự tại thiên,
cùng các thiên chúng
tùy thuộc của họ
nhiều đến ngàn vạn,
cung kính chấp tay
đánh lễ thỉnh cầu
Như lai chuyển đày
bánh xe chánh pháp.
Như lai tức thì
suy nghĩ như vậy:
Nếu chỉ tán dương
cỗ xe Phật đà,
những kẻ chìm ngập
ở trong đau khổ
không thể tin được
về pháp như vậy.
Rồi vì phá hoại
không tin vào pháp,
nên rơi vào lại
trong ba đường dữ.
Như vậy thà là
Như lai không nói,
mà nên mau chóng
nhập vào niết bàn.
(117) Nhưng rồi Như lai
tức thì nhớ đến
chư Phật như lai

trong thì quá khứ,
nhớ đến phương tiện
các ngài thi hành,
và nghĩ như vậy:
tuệ giác vô thượng
mà nay Như lai
đã thực hiện được,
Như lai cũng phải
áp dụng phương tiện
mà tuyên thuyết ra
đủ ba cỗ xe.

(118) Ngay khi Như lai
suy nghĩ như vậy,
chư Phật mười phương
đều hiện trước mắt,
dùng tiếng Phạm thiên
khuyến khích Như lai,
nói rằng tốt lắm
Thích ca thế tôn!

(119) Ngài là vị thầy
đẫn đạo bậc nhất!
Ngài đã hoàn thành
cái pháp tối thượng,
thì nên thế theo
hết thầy chư Phật
mà cùng dùng đến
nghệ thuật phương tiện.

(120) Chư Phật chúng tôi
cũng hoàn thành được
cái pháp bậc nhất
rất tinh túy ấy,
và vì chúng sinh
các loại khác nhau
nên phải phân ra
nói ba cỗ xe.

Vì kẻ trí nhỏ
chỉ thích pháp nhỏ,
không thể tự tin
mình sẽ làm Phật.

(121) Do vậy chúng tôi
áp dụng phương tiện,
phân nói các loại
tuệ giác ba xe,
và tuy nói cả
tuệ giác ba xe,
kỳ thật chỉ dạy
các vị bồ tát.

(122) Nay Xá lợi phất,
tôn giá nên biết,
Như lai nghe được
tiếng nói tuyệt diệu
trong thanh thâm thúy
của chư Như lai -
những bậc Sư tử

của các thánh triết,
tức thì hoan hỷ
và thốt lên rằng:
Tôi xin tôn kính
chư vị Phật đà (70) !
(123) Như lai lại nghĩ:
Như lai xuất hiện
nhằm vào thời kỳ
dữ dội vẫn đục,
thì như lời lẽ
của chư Phật nói,
Như lai cũng phải
thể theo mà làm.
(124) Như lai nghĩ rồi
liền đến Lộc uyên.
Thật tướng các pháp
vốn rất vắng lặng,
không thể diễn tả
bằng những lời chữ,
nhưng mà Như lai
áp dụng phương tiện
nói pháp ấy ra
cho năm tỷ kheo.
(125) Như vậy gọi là
quay bánh xe pháp,
thế gian liền có
danh hiệu Niết bàn,
lại còn có cả
danh hiệu La hán,
có Pháp có Tăng
danh hiệu khác biệt.
(126) Từ đó đến nay
Như lai ca tụng
niết bàn hết hần
cái khổ sống chết.
Như lai thường xuyên
đã nói như vậy.
(127) Nhưng Xá lợi phất,
tôn giả nên biết,
Như lai lại thấy
có những con Phật
quyết chí cầu được
tuệ giác Phật đà.
Số ấy nhiều đến
vô lượng vạn ức.
(128) Ai cũng cung kính
đến chỗ Như lai,
vì các đời trước
họ đã từng nghe
pháp mà chư Phật
phương tiện tuyên thuyết.
(129) Như lai lúc ấy
suy nghĩ như vậy:
Sở dĩ Như lai

xuất hiện thế gian
là để tuyên thuyết
tuệ giác Phật đà,
thì nay chính là
thì gian tuyên thuyết.
(130) Nay Xá lợi phất,
tôn giả nên biết,
những kẻ trí nhỏ,
các căn chậm chạp,
chấp trước hình thức,
kiêu căng ngạo mạn,
thì không thể nào
tín được pháp này.

Nhưng mà pháp này
bồ tát sẽ nghe (71) .
(131) Thế nên ngày nay
Như lai cảm thấy
hoan hỷ hết sức,
chứ không e ngại.

Ngay giữa đại chúng
chư vị bồ tát,
Như lai thẳng thắn
loại bỏ phương tiện,
chỉ còn nói đến
tuệ giác vô thượng.

(132) Chư vị bồ tát
nghe được pháp này
thì lưới ngờ vực
thoát bỏ được cả,
mà ngàn hai trăm
chư vị la hán
ai nấy cũng sẽ
được làm Phật đà.
(133- 134) Cho nên y như
thể thức thuyết pháp
của chư Phật đà
trong ba thì gian,
ngày nay Như lai
cũng làm như vậy:
tuyên thuyết về pháp
không có khác nhau (72) .

*

(135) Chư Phật xuất thế
là sự khó có,
vì lẽ lâu xa
mới gặp một lần.
Mà dấu chư Phật
đã xuất thế rồi,
nói về pháp này
là sự khó có.
Vô số thời kỳ
mới nghe pháp này,
nên sự nghe ấy
là sự khó có.

Và rồi những ai
nghe nổi pháp này,
thì người như vậy
là người khó có.

(136) Như hoa ưu đàm
ai cũng ưa thích,
đến như chur thiên
cũng thấy hiếm có,
vì lẽ tình thoảng
mới trở một lần.

(137) Những người nghe nổi
pháp như thế này,
nghe rồi hoan hỷ
ca tụng tán dương,
thì dầu đến nổi
chỉ phát một lời,
cũng đã hiển cúng
tam thể chur Phật.

Nên người như vậy
hết sức khó có,
khó có hơn cả
hoa thiêng ưu đàm.

(138) Tất cả các chúng,
các người đừng nghi!
Như lai là bậc
vua của các pháp,
phổ cáo các người
biết rằng Như lai
chỉ đem giáo pháp
cỗ xe duy nhất
mà giáo hóa cho
chư vị bồ tát.

Như lai không có
đệ tử thanh văn.

(139) Nay Xá lợi phất,
tất cả các người,
bất luận thanh văn
hay là bồ tát,
đều phải biết rằng
pháp tinh túy này
chính là bí yếu
của chur Phật đà.

(140) Thời kỳ dữ dội
đầy năm vân đục,
con người chỉ thích
đắm say dục lạc,
không bao giờ muốn
cầu tuệ giác Phật.

(141) Nên những kẻ ác
trong tương lai ấy
dầu được nghe đến
cỗ xe duy nhất
của Như lai nói,
cũng ngu và lảm,

không thể tin tưởng,
không chịu tiếp nhận,
phá hoại pháp ấy
và sa đường dữ.
(142) Chỉ có những ai
hổ thẹn, trong sạch,
quyết chí tìm đến
tuệ giác Phật đà,
thì cần phải vì
những người như vậy
tán dương rộng rãi
cỗ xe duy nhất.

*

(143) Nay Xá lợi phất,
chư vị phải biết,
nguyên tắc chư Phật
là như thế đó:
vận dụng phương tiện
tùy nghi thuyết pháp.
Ai không tu học
không thể hiểu thấu.

(144) Đến như chư vị
khi đã biết được
sự thể tùy nghi
phương tiện thuyết pháp
của chư Phật đà,
bậc Thầy thế gian,
thì đừng còn nữa
những sự nghi hoặc:
Tất cả chư vị
hãy vui mừng lên,
khi tự biết chắc
mình sẽ làm Phật.

Kết thúc tụng kinh Pháp hoa, con xin hồi hướng:

Vạn ức thời kỳ không thể nói được mới được có lúc Phật nói Pháp hoa. Vạn ức thời kỳ không thể nói được mới được có lúc nghe nói Pháp hoa. Chúng con nương nhờ Phật Pháp Tăng lực mới được trì tụng Diệu pháp liên hoa. Chúng con nguyện đem công đức như vậy hiến khắp tất cả các loại chúng sinh, cầu cho chúng con cùng với chúng sinh đều được thành tựu tuệ giác chư Phật.

Kính lạy kinh Diệu pháp liên hoa, bản kinh của tuệ giác bình đẳng vĩ đại, bản kinh dạy cho Bồ tát và được Phật giữ gìn. Kính lạy tất cả Pháp bảo trong quốc độ này và trong mười phương quốc độ.

Kính lạy đức Thích ca mâu ni, đức Phật giáo chủ bốn phương, đã tuyên thuyết kinh Pháp hoa. Kính lạy đức Đa bảo, đức Phật đã làm chứng cho kinh Pháp hoa toàn là chân thật. Kính lạy đức Di lạc, đức Phật đương lai, đã phát khởi kinh Pháp hoa và tiếp dẫn những người hành trì Pháp hoa vãng sinh Đâu suất tịnh độ. Kính lạy tất cả Phật bảo trong kinh Pháp hoa, trong quốc độ này và trong mười phương quốc độ.

Kính lạy Bồ tát Văn thù, vị pháp sư Pháp hoa. Kính lạy Bồ tát Phổ hiền, vị khuyến phát Pháp hoa. Kính lạy Bồ tát Quan âm, vị đại sĩ toàn diện, ban cho chúng sinh sự không sợ hãi. Kính

lạy tất cả Tăng bảo là các vị Bồ tát, các vị Duyên giác và các vị Thanh văn trong kinh Pháp
hoa, trong quốc độ này và trong mười phương quốc độ.

-ooOoo-

[Đầu trang](#) | [Mục lục](#) | [01](#) | [02](#) | [03](#) | [04](#) | [05](#) | [06](#) | [07](#) | [08](#) | [09](#)

Source: Buddhism Today, <https://www.buddhism.today>

[\[Trở về trang Thư Mục\]](#)

updated: 06-09-2002